

İSO: Sürdürülebilir iyileşmenin önünde potansiyel engeller var

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, son haftalarda birçok ülkede koronavirüs salgınının yeniden artışa geçtiğine dikkat çekti. Bahçivan "Yeniden kısıtlayıcı önlemlerin gündeme gelebileceği dünyada, salgının orta ve uzun vadeli etkilerini halen tam olarak yaşamadığımız ve hatta bazılarını öngöremediğimiz ortada. Yılın ortalarından itibaren küresel ekonomi tablosunda gözlenen iyileşmenin sürdürülebilir olmasının önünde muhtemel potansiyel engeller var." dedi. **İSO** Meclisi ve **İSO** Meslek Komiteleri'nin (MESKOM) Ağustos ayı ortak toplantısında Covid-19 döneminde imalat **sanayi** sektörlerinin genel durumu ve geleceğine ilişkin değerlendirmeler ele alındı.

FINANSAL İSTIKRAR

Konuk konuşmacı olarak toplantıya katılan PwC Türkiye Başkanı Haluk Yalçın ve Danışmanlık Hizmetleri Direktörü İdil Özdoğan da süreç hakkında **İSO** Meclisi ve MESKOM üyelerini bilgilendirdi. **İSO** Başkanı Bahçivan, son haftalarda açıklanan bazı verilerin ekonominin koronavirüs şokunu atlattığı yönünde umut verdiğine, bununla birlikte sürdürülebilir büyümeye ve finansal istikrara özen gösterilmesi gerektiğine dikkat çekti. Bahçivan şunları söyledi: "Salgının ilk iki ayında kümülatif olarak yaklaşık yüzde 35 daralan takvim ve mevsim etkilerinden arındırılmış **sanayi** üretim endeksi, Mayıs'taki yüzde 18'lik toparlanmanın ardından Haziran'da da yüzde 17,6 büyümeye kaydetti. Temmuz öncü göstergeleri de faaliyet koşullarında iyileşmenin belirginleştiğini gösteriyor. **İSO** Türkiye İmalat PMI 56,9 ile 9,5 yılın en yüksek seviyesine ulaşarak bu yılın ikinci yarısına oldukça güçlü bir başlangıca işaret etti. Büyümenin olmazsa olmaz unsuru olan talep koşullarına da baktığımızda, otomobil ve konut başta olmak üzere ertelenmiş tüketim harcamalarının büyük bir ivme kazandığı görülüyor." (DHA)

5-6 Ağustos 2020 döviz kuru şoku ve kaotik beklentiler

SERBEST KÜRSÜ

DOÇ. DR. ATA ÖZKAYA
Galatasaray Üniversitesi, İktisat
Bilimini Öğretim Üyesi

Son iki yıl içerisinde gerçekleşen belirgin döviz kuru spekülasyonları: Ağustos 2018 ikinci haftası; Mayıs 2020 ikinci haftası; son olarak da 5-6 Ağustos 2020 tarihinde gerçekleşmiştir ve bunun önümüzdeki haftalarda da farklı yoğunluklarda süreceği muhtemeldir.

Öncelikle son 3 ay içerisinde gördüğümüz iki temel spekülasyon ataklarının gün yüzünde olan nedenlerini göstererek başlayalım ve daha sonra daha kalıcı nedenleri inceleyerek devam edelim.

Ekonomi kurumlarımızın döviz kuru volatilesini düşük seviyede tutmak için uyguladığı para ve mali politikaların kronolojisine baktığımızda: Bankacılık sektörü için rezerv opsiyon mekanizması kalibrasyonu; reel sektör için ithalat vergisinde ve uygulanan ürün miktarında zamana bağlı değişiklikler; bankacılık sektörü için aktif rasyosu uygulanmaya başlanması ve aylık bazda uyarılma yapılması (cezaya tabi olması); piyasaya talebe-uyarılı süreç şeklinde döviz satışı; fazlalık oluşturabilecek TL'nin derhal çekilmesi; belli aralıklarla çeşitli ülke merkez bankaları ile swap antlaşması sağlanması. Bu saydığımız politika araçları, TCMB'nin daha önceden ilan edilmiş görev ve amaçlarını içerisinde hedef olarak barındırmakla beraber, 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü'nün COVID-19 virüsünü küresel salgın ilan etmesi ile fiziki ticaretin durma noktasına gelmesi ve gelişmiş ülkelerin sınırlarını kapatmalarını müteakip olağandışı finansal hedeflere de yönelmiştir. Şöyle ki, döviz kuru seviyesi hedefi pandemi öncesi gündeme alınmamışken, pandemiyi yarattığı ekonomik ve finansal karar alma belirsizliği neticesinde gündeme alınarak uygulanmaya konmuştur. Böylelikle, kamu bankalarımız ve diğer ekonomi kurumlarımızın döviz kuru volatilesini düşük tutmak hedefine, bir de ekonomimizin "kapalı kalacağı" süre zarfında kur değerinde "uygun" bir basamak-seviyeyi muhafaza etmek yükü eklenmiştir. Buradaki "uygunluk" çerçevesi, reel ekonominin hükümetin ekonomik büyüme politikasına verebileceği katkı açısından değerlendiril-

mektedir. Yaklaşık iki aya yakın bir süre zarfında izlediğimiz Dolar/TL kur sürecinin 6.80 civarında düşük sapsmalı-dalgalanması bu yüzdendir.

Döviz kuru volatilesini düşük seviyede tutmak, oluşan talepteki, arza göreceli anlık dalgalanmaların önüne geçmek maksadıyla taşıdığı için yurt içi piyasalarda reel sektör ve finansal sektörler için birlikte önlem almak gereksinimini doğurmaktadır. Oluşan durum ülkemizde ve dünyada hane halklarının belirsizlik altında karar verme problemlerine soktuğu için, hane halkları talep minimizasyonu-na gitmiştir ve buna bağlı üretim süreçleri akamete uğramıştır.

Halbuki bununla birlikte, COVID-19 salgını dolayısıyla yılın ikinci çeyreğinde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın bütçesi üzerinde yaklaşık 150 milyar TL'lik ek bir yük meydana gelmiştir. Böylelikle 3. Çeyrekte küresel talep minimizasyonunun yarattığı durgunluktan hızlıca çıkılması planlanmıştır.

Böylelikle anılan dönemde cari dengemiz üzerinde (ithalatın esnekliği) olumsuz etki az hissedilmiş, bu durum turizmin durmasının götürüsünü de aşmış yukarı dengelemiştir. Halbuki bununla birlikte, COVID-19 salgını dolayısıyla yılın ikinci çeyreğinde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın bütçesi üzerinde yaklaşık 150 milyar TL'lik ek bir yük meydana gelmiştir. Böylelikle 3. Çeyrekte küresel talep minimizasyonunun yarattığı durgunluktan hızlıca çıkılması planlanmıştır. Hızlıca çıkış için masada olduğu bilinen gereksinimlere ülkemizin bölgesel anlamda angaje olduğu jeopolitik, jeostratejik ve jeoekonomik amaçları da eklenmelidir. Lakin, yukarıda değindiğim gibi döviz kuru volatilesini düşük tutmak hedefine, döviz kuru seviyesini de belirli değerlerde tutmak maksadıyla eklenmiş olduğu için ve bu politikanın; ekonomimizin tekrar açılması gereksinimi ile birlikte yürütülmesi istenerek, yeni faiz indirimi ve kredi genişlemesi süreçlerinin 3. Çeyrekte ekonomik bü-

yüme patikamıza "yüksek" ivme kazandıracağı düşünülmüştür ve son iki yıllık ekonomik büyüme sürecimizin performans olarak üzerine çıkılabileceğimizi öngörülmüştür. Bunun ilk başta gerçekleştiğine dair kanıt olarak, temmuz ayındaki yükselen tüketici güven endeksi ve ISO PMI endeksindeki %57'lik son seviye gösterilebilir. Halbuki bu kurgulanan sistem içerisinde sağlam-olmayan, önemli bir varsayım mevcuttur: Pandemi süresince yürütülen "kapalı ekonomi" yakınsak ekonomi politikalarının, küresel ekonomi açılırken bu aşamalı açılıma ne kadar süre ve ne ölçüde eşlik edebileceğinin kesin olarak bilinmemesi ve bunun küresel piyasalar ile bir eşgüdüm sorunu meydana getirebileceğidir. Dolayısıyla küresel ekonomi hem finansal piyasalarda hem de reel ekonomide tekrar bir açıklığa erişince ve ekonomik karar vericilerde belirli düzeyde güven tesis edilince, açık ekonomi kuralı "sert" bir şekilde işlemeye başlamıştır ve iç piyasalarımızda fiyat dalgalanmalarına açık bir iklim oluşmuştur. Yukarıda tanımladığımız eşgüdümsüzlüğün zorlayıcılığı ile 5-6 Ağustos 2020 tarihinden itibaren döviz kuru sürecinde belirli bir basamak-seviye hedeflenmesi terk edilerek, pandemi öncesi olduğu gibi sadece döviz kuru volatilesinde günlük belirli bir düşük-seviyede olumsuz sapsamaya izin verme yönünde matematik olarak modelleyebileceğimiz bir makro-f finansal politikaya geri dönmek durumunda kalmıştır. Neticede 6 Ağustos 2020 BDDK-TCMB toplantısı ile başlayan yeni süreçte alınan kararlar aktif rasyosu düzenlenmesi ile bankaların TL ve dövizden oluşan para havuzuna erişimi % 5 kolaylaştırılmış, ek olarak %1.5 örtük faiz artırımına yol verilmiştir. İçinde bulunduğumuz 10 gün süresince, ekonomi kurumlarımız nezdinde döviz kurunda serbest dalgalanmanın izleneceği, eğer mümkünse "dengelenmenin" meydana gelmesinin bekleneceği, eğer "dengelenme" meydana gelmez ise "açık faiz artırımına" gidileceği şeklinde özetlenebilecek bir "bekle-gör" politikasının yapıldığının işaretleri belirginleşmiştir. Bu noktada, "denge oluşumu" için varsayılan seviye bilinmemektedir.

Makalenin uzun haline dunya.com adresinden ulaşabilirsiniz

Ekonomideki Kovid-19 'tedirginliği' yerini 'güvene' bırakıyor

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekonomi faaliyetlerde ve sosyal hayatta olumsuzlukları beraberinde getirdi. Salgın sürecinde alınan önlem ve kısıtlamalar ekonomik verilere yansdı. Salgın dolayısıyla ekonomide yaşanan tedirginlik nisanda ekonomik güven endeksinin 51,3'e kadar gerilemesine yol açtı. Ekonomi yönetimi tarafından alınan önlemler ve sağlanan desteklerin etkisiyle hızlı bir toparlanma sürecine giren endeks, üst üste 4'üncü ayda

yükselerek ağustosta 85,9'a çıktı. Endeks ocakta 97,1, şubatta 97,5, martta 91,8, nisanda 51,3, mayısta 61,7, haziranda 73,5, temmuzda 82,2 seviyesindeydi. Diğer ekonomik verilerde de toparlanma görüldü. Öte yandan temmuz ayında açıklanan göstergeler de ekonomideki dipten dönüşü ve "V" şeklindeki toparlanmayı gözler önüne serdi. Toparlanmanın ilk sinyalleri, **İstanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nde (PMI) görüldü. Nisan ayında

33,4'e kadar gerileyen endeks haziranda 53,9'a ulaştı. Endeks temmuzda 56,9'a çıkarak Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Ekonomideki toparlanma ihracat rakamlarına da yansdı. İhracat haziranda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,7 artarak 13 milyar 462 milyon dolar, ithalat yüzde 8,3 artışla 16 milyar 308 milyon dolar olarak gerçekleşti. Nisan ayında ihracat yine geçen yılın aynı ayına göre yüzde 41,4 azalarak 8 milyar 990 milyon dolar, ithalat yüzde 25 düşüşle 13 milyar 553 milyon dolar olmuştur.

Ekonomi yönetimin attığı adımlar sanayide çarkların tekrar dönmesini sağladı. Salgınin etkisiyle nisanda yüzde 30,2'lik düşüş gösteren sanayi üretim endeksi, mayıs ve haziranda yüzde 17'nin üzerinde aylık yükseliş kaydetti. Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi de nisandaki sert düşüşün ardından mayıs ve haziranda toparlandı. Endeks, nisanda yüzde 25,4 gerilemişti. Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. İsmet Demirkol, AA muhabirine, ekonomik güven endeksinde görülen artışın imalat, hizmet ve perakende sektöründeki

toparlanmadan kaynaklandığını söyledi. Haziranda normalleşme sürecinin başlamasıyla imalat sanayisinde görülen yükselişlerin sanayi üretimini artırdığını ifade eden Demirkol, şunları kaydetti: "Hizmet ve perakende sektöründeki istihdam artışları büyümeye olumlu katkı yapacak. Muhtemelen 3'üncü ve 4'üncü çeyrek büyüme rakamlarının yüksek gelmesiyle ekonomik güven endeksindeki çıkış devam edecek. Tarım ve teknoloji sektörünün imalat tarafındaki toparlanma ve büyümeyle Türkiye'de artık dipten dönüşün başladığını söyleyebiliriz." (AA)

Sanayide çarklar yükselişe geçiyor

TÜRKİYE'NİN "Milli Teknoloji Güçlü Sanayi" vizyonuyla desteklediği

sanayi sektörü yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınının olumsuz etkilerini üzerinden çabuk atarken, sektörün ihracatının ve borsadaki performansının son aylarda çıkışa geçtiği, öncü verilerin de dipten dönüşün yaşandığına işaret ettiği görülüyor. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerinden derlediği bilgilere göre, Türkiye'de de yıla iyi başlayan ve ocak ve şubat aylarında 11,1 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiren **sanayi** sektörü, hastalığın ilk ortaya çıktığı mart ayında 10 milyar dolar seviyelerine geriledi. Sektörün ihracatı, Kovid-19'un yayılımının engellenmesi amacıyla tedbirlerin

sıklaştırıldığı nisan ayında ise 6,2 milyar dolarla Mayıs 2009'dan bu yana en düşük seviyeye indi. Bu tarihten itibaren yükselişe geçen **sanayi** sektörünün ihracatı, mayısta 7,1 milyar dolar, haziranda 10,2 milyar dolar ve temmuzda 11,5 milyar düzeyinde kaydedildi. Böylece sektörün ihracatının son 3 aydır yükseliş trendinde olduğu görüldü. **Sanayi** sektörü yılın 7 ayında 67,3 milyar dolarlık dış satıma imza atarken, buna alt sektörlerden en çok otomotiv endüstrisinin katkı vermesi dikkati çekti.

İmalatın ihracatatta payı yüzde 94

Müstakil **Sanayici** ve İşadamları Derneği (MUSIAD) Genel Başkanı

Abdurrahman Kaan, Kovid-19 krizinin milli bir **sanayinin** önemini bir kez daha gösterdiğini, bu bağlamda Türkiye'yi mevcut imalat potansiyeli, esnek üretim kapasitesi ve büyük piyasalara yakınlığı sayesinde büyük bir üretim üssü olmaya aday gördüklerini ifade etti. Kaan, 2019'da imalat **sanayinin** ihracattaki payının yüzde 94,2 olduğunu aktararak, "Haziran 2020'de bu oranın da üzerine çıktığımızı, imalat **sanayinin** ihracattaki payının yüzde 94,5'e yükseldiğini görüyoruz" dedi. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, olumsuz tablonun mayıstan itibaren düzeldiğini **sanayinin** öncü göstergelerinden anladıklarını belirtti.

EKONOMİYE GÜVEN 4 AYDIR YÜKSELİŞTE

Nisanda tarihinin en düşük seviyelerini gören ekonomik güven endeksi, toparlanmayı bu ay da sürdürdü.

○ Salgının etkisiyle nisanda 51.3'e kadar gerileyen endeks, üst üste 4'üncü ayında da yükselişini sürdürdü. Ağustosta yüzde 4.4 artarak 85.9'a yükseldi. Ekonomik güven endeksi mayısta 61.7, haziranda 73.5, temmuzda 82.2'ydi. >> 8'de

'BATTIK, BİTTİK LOBİSİ' YİNE ÜZÜLECEK

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, "Battık, bittik lobisi yine üzülecek" dedi. >> 8

EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ BİR ÖNCEKİ AYA GÖRE YÜZDE 4.4 YÜKSELEREK 85.9 DEĞERİNE ÇIKTI

EKONOMİYE GÜVEN ARTIYOR

'BATTIK, BİTTİK LOBİSİ YİNE ÜZÜLECEK'

HAZİNE ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, ekonomik güven endeksindeki artışa ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Albayrak, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında, endeksteği yükselişe dikkati çekti. Albayrak, şunları kaydetti: "Battık, bittik lobisi yine üzülecek. Ekonomik güven endeksi temmuz ayında 82,2 iken ağustos ayında yüzde 4,4 oranında artarak 85,9 oldu. Durmak yok, yola devam."

İHRACATÇILARA HAYIR GETİRSİN

BAKAN Albayrak, 30'un üzerinde ürün ile ihracatçılara hizmet veren Türk Eximbank'ın 'Katılım Finans Sistemi' prensipleri ile çalışan ürününü devreye almasıyla ilgili olarak da şu ifadeleri kullandı: "Tüm ihracatçılarımızın yolu açık, işleri bereketli olsun. Türk Eximbank'ın ihracatçılarımız için hazırladığı alternatif finans kaynakları zenginleştirildi. "Katılım Finans Sistemi" ülkemiz ve ihracatçılarımız için hayırlar getirsin."

ÇOK DAHA İLERİ TAŞIYACAĞIZ

AĞUSTOS ayı Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi (FİKKO) toplantısının gerçekleştirildiğini duyuran Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, şu ifadeleri kullandı: "Milli ekonomi programlarımızı, küresel finans durumunu işaretare ettik. 2020 yılını bu performans ile sürdürüp gelecek yılda bunu çok daha ileri taşıyacağız inşaallah."

EKONOMİ GÜVEN ENDEKSİ 2020 (AĞUSTOS)

Kaynak:TÜİK

Salgın nedeniyle nisan ayında tarihinin en düşük seviyelerini gören ekonomik güven endeksi verileri, 'V' şeklindeki toparlanmasını ağustos ayında da sürdürdü. Nisan ayında 51.3 ile tarihi dibini gören ekonomik güven endeksi, üst üste 4. ayında da yükselişini sürdürdü ve ağustosta 85.9 seviyesine yükseldi.

EKONOMİ SERVİSİ

TÜRKİYE İstatistik Kurumu, ağustos ayına ilişkin ekonomik güven endeksi verilerini açıkladı. Koronavirüs salgını tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekonomi faaliyetlerde ve sosyal hayatta olumsuzlukları beraberinde getirdi. Salgın sürecinde alınan önlem ve kısıtlamalar ekonomik verilere yansdı. Salgın dolayısıyla ekonomide yaşanan tedirginlik nisanda ekonomik güven endeksinin 51.3'e kadar gerilemesine yol açtı. Ekonomi yönetimi tarafından alınan önlemler ve sağlanan desteklerin etkisiyle hızlı bir toparlanma sürecine giren endeks, üst üste 4'üncü ayda yükselerek ağustosta 85.9'a çıktı. Endeks ocakta 97.1, şubatta 97.5, martta 91.8, nisanda 51.3, mayısta 61.7, haziranda 73.5, temmuzda 82.2 seviyesindeydi.

ENDEKSLERDE ARTIŞ

Ekonomik güven endeksindeki artış, reel kesim (imalat sanayi), hizmet ve perakende ticaret sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı. Reel kesim güven endeksi aylık bazda yüzde 5.8 artarak 105.2, hizmet sektörü güven endeksi yüzde 5.7 yükselerek 70.5, perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 0.2 artışla 94.9 olur-

ken, inşaat sektörü güven endeksi ise yüzde 2.3 azalarak 85 değerine geriledi. Tüketici güven endeksi, ağustosta yüzde 2.2 azalarak 59.6 değerine düştü.

'V' ŞEKLİNDE TOPARLANMA

Öte yandan temmuz ayında açıklanan göstergeler de ekonomideki dipten dönüşü ve 'V' şeklindeki toparlanmayı gözler önüne serdi. Toparlanmanın ilk sinyalleri, İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nde (PMI) görüldü. Nisan ayında 33.4'e kadar gerileyen endeks haziranda 53.9'a ulaştı. Endeks temmuzda 56.9'a çıkarak Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Ekonomideki toparlanma ihracat rakamlarına da yansdı. İhracat haziranda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15.7 artarak 13 milyar 462 milyon dolar, ithalat yüzde 8.3 artışla 16 milyar 308 milyon dolar olarak gerçekleşti. Nisan ayında ihracat yine geçen yılın aynı ayına göre yüzde 41.4 azalarak 8 milyar 990 milyon dolar, ithalat yüzde 25 düşüşle 13 milyar 553 milyon dolar olmuştu.

ÇARKLAR TEKRAR DÖNDÜ

Ekonomi yönetimin attığı adımlar sanayide çarkların tekrar dönmesini sağladı. Salgının etkisiyle nisanda yüzde 30.2'lik düşüş gösteren sanayi üretim endeksi, mayıs ve haziranda yüzde 17'nin üzerinde aylık yükseliş kaydetti. Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi de nisandaki sert düşüşün ardından mayıs ve haziranda toparlandı. Endeks, nisanda yüzde 25.4 gerilemişti.

OLUMLU KATKI YAPACAK

BAHÇEŞEHİR Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. İsmet Demirkol da, AA muhabirine, ekonomik güven endeksinde görülen artışın imalat, hizmet ve perakende sektöründeki toparlanmadan kaynaklandığını söyledi. Haziranda normalleşme sürecinin başlamasıyla imalat sanayisinde görülen yükselişlerin sanayi üretimini artırdığını ifade eden Demirkol, şunları kaydetti: "Hizmet ve perakende sektöründeki istihdam artışları büyümeye olumlu katkı yapacak. Muhtemelen 3'üncü ve 4'üncü çeyrek büyüme rakamlarının yüksek gelmesiyle ekonomik güven endeksindeki çıkış devam edecek. Tarım ve teknoloji sektörünün imalat tarafındaki toparlanma ve büyümeyle Türkiye'de artık dipten dönüşün başladığını söyleyebiliriz."

Ekonomideki Covid-19 'tedirginliği' yerini 'güvene' bırakıyor

Covid-19 salgınının etkisiyle ekonomi çevrelerinde oluşan tedirginlik, alınan önlemler ve sağlanan desteklerle yerini güvene bırakıyor.

Yeni tip Coronavirus (Covid-19) salgını tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekonomi faaliyetlerde ve sosyal hayatta olumsuzlukları beraberinde getirdi. Salgın sürecinde alınan önlem ve kısıtlamalar ekonomik verilere yansdı. Salgın dolayısıyla ekonomide yaşanan tedirginlik nisanda

ekonomik güven endeksinin 51,3'e kadar gerilemesine yol açtı. Ekonomi yönetimi tarafından alınan önlemler ve sağlanan desteklerin etkisiyle hızlı bir toparlanma sürecine giren endeks, üst üste 4'üncü ayda yükselerek ağustosta 85,9'a çıktı. Endeks ocakta 97,1, şubatta 97,5, martta

91,8, nisanda 51,3, mayısta 61,7, haziranda 73,5, temmuzda 82,2 seviyesindeydi. Diğer ekonomik verilerde de toparlanma görüldü. Öte yandan temmuz ayında açıklanan göstergeler de ekonomideki dipten dönüşü ve "V" şeklindeki toparlanmayı gözler

önüne serdi. Toparlanmanın ilk sinyalleri, **İstanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nde (PMI) görüldü. Nisan ayında 33,4'e kadar gerileyen endeks haziranda 53,9'a ulaştı. Endeks temmuzda 56,9'a çıkarak Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Ekonomideki toparlanma ihracat rakamlarına da yansdı. İhracat haziranda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,7 artarak 13 milyar 462 milyon dolar, ithalat yüzde 8,3 artışla 16 milyar 308 milyon dolar olarak gerçekleşti. Nisan ayında

ihracat yine geçen yılın aynı ayına göre yüzde 41,4 azalarak 8 milyar 990 milyon dolar, ithalat yüzde 25 düşüşle 13 milyar 553 milyon dolar olmuştu. Ekonomi yönetimin attığı adımlar sanayide çarkların tekrar dönmelerini sağladı. Salgının etkisiyle nisanda yüzde 30,2'lik düşüş gösteren sanayi üretim endeksi, mayıs ve haziranda yüzde 17'nin üzerinde aylık yükseliş kaydetti. Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi de nisandaki sert düşüşün ardından mayıs ve haziranda toparlandı. Endeks, nisanda yüzde 25,4 gerilemişti. "Dipten dönüşün başladığını söyleyebiliriz" Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. İsmet Demirkol, ekonomik

güven endeksinde görülen artışın imalat, hizmet ve perakende sektöründeki toparlanmadan kaynaklandığını söyledi. Haziranda normalleşme sürecinin başlamasıyla imalat sanayisinde görülen yükselişlerin sanayi üretimini artırdığını ifade eden Demirkol, şunları kaydetti: "Hizmet ve perakende sektöründeki istihdam artışları büyümeye olumlu katkı yapacak. Muhtemelen 3'üncü ve 4'üncü çeyrek büyüme rakamlarının yüksek gelmesiyle ekonomik güven endeksindeki çıkış devam edecek. Tarım ve teknoloji sektörünün imalat tarafındaki toparlanma ve büyümeyle Türkiye'de artık dipten dönüşün başladığını söyleyebiliriz." (AA)

Ekonomideki Kovid-19 'tedirginliği' yerini 'güvene' bırakıyor

Kovid-19 salgınının etkisiyle ekonomi çevrelerinde oluşan tedirginlik, alınan önlemler ve sağlanan desteklerle yerini güvene bırakıyor.

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekonomi faaliyetlerde ve sosyal hayatta olumsuzlukları beraberinde getirdi. Salgın sürecinde alınan önlemler ve kısıtlamalar ekonomik verilere yansdı.

Derlenen bilgiye göre, salgın dolayısıyla ekonomide yaşanan tedirginlik nisanda ekonomik güven endeksinin 51,3'e kadar gerilemesine yol açtı. Ekonomi yönetimi tarafından alınan önlemler ve sağlanan desteklerin etkisiyle hızlı bir toparlanma sürecine girilen endeks, üst üste 4'üncü ayda yükselerek ağustosta 85,9'a çıktı. Endeks ocakta 97,1, şubatta 97,5, martta 91,8, nisanda 51,3, mayısta 61,7, haziranda 73,5, temmuzda 82,2 seviyesindeydi.

Diğer ekonomik verilerde de toparlanma görüldü

Öte yandan temmuz ayında açıklanan göstergeler de ekonomideki dipten dönüşü ve "V" şeklindeki toparlanmayı

gözler önüne serdi. Toparlanmanın ilk sinyalleri, **İstanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nde (PMI) görüldü. Nisan ayında 33,4'e kadar gerileyen endeks haziranda 53,9'a ulaştı. Endeks temmuzda 56,9'a çıkarak Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı.

Ekonomideki toparlanma ihracat rakamlarına da yansdı. İhracat haziranda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,7 artarak 13 milyar 462 milyon dolar, ithalat yüzde 8,3 artışla 16 milyar 308 milyon dolar olarak gerçekleşti. Nisan ayında ihracat yine geçen yılın aynı ayına göre yüzde 41,4 azalarak 8 milyar 990 milyon dolar, ithalat yüzde 25 düşüşle 13 milyar 553 milyon dolar olmuştu.

Ekonomi yönetimin attığı adımlar sanayide çarkların tekrar dönmesini sağladı. Salgının etkisiyle nisanda yüzde 30,2'lik düşüş gösteren sanayi üretim endeksi, mayıs ve haziranda yüzde 17'nin üzerinde aylık yükseliş kaydetti.

Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet

sektörleri toplamında ciro endeksi de nisandaki sert düşüşün ardından mayıs ve haziranda toparlandı. Endeks, nisanda yüzde 25,4 gerilemişti.

"Dipten dönüşün başladığını söyleyebiliriz"

Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. İsmet Demirkol, ekonomik güven endeksinde görülen artışın imalat, hizmet ve perakende sektöründeki toparlanmadan kaynaklandığını söyledi.

Haziranda normalleşme sürecinin başlamasıyla imalat sanayisinde görülen yükselişlerin sanayi üretimini artırdığını ifade eden Demirkol, şunları kaydetti: "Hizmet ve perakende sektöründeki istihdam artışları büyümeye olumlu katkı yapacak. Muhtemelen 3'üncü ve 4'üncü çeyrek büyüme rakamlarının yüksek gelmesiyle ekonomik güven endeksindeki çıkış devam edecek. Tarım ve teknoloji sektörünün imalat tarafındaki toparlanma ve büyümeyle Türkiye'de artık dipten dönüşün başladığını söyleyebiliriz."

■ AA

'BATTIK' LOBİSİ ÜZÜLECEK

EKONOMİK güven endeksi, ağustosta aylık bazda yüzde 4,4 artarak 85,9 değerine yükseldi. Rakamları değerlendiren Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, dün açıklanan ekonomik güven endeksine ilişkin yaptığı sosyal medya paylaşımında, "Battık, bittik lobisi yine üzülecek" ifadelerini kullandı. 4TE

Battık, bittik lobisi yine üzülecek

Ekonomik güven endeksi ağustos ayında 85,9'a yükseldi. Reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre yüzde 5,8 oranında arttı. Bakan Berat Albayrak, bu rakamları değerlendirerek, "Battık, bittik" lobisinin yine üzüleceğini söyledi.

TÜRKİYE İstatistik Kurumu, ağustos ayına ilişkin ekonomik güven endeksi verilerini açıkladı. Endeks bu ay, temmuza göre yüzde 4,4 artarak 85,9 değerine ulaştı.

Ekonomik güven endeksindeki artış, reel kesim (imalat sanayi), hizmet ve perakende ticaret sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı. Reel kesim güven endeksi aylık bazda yüzde 5,8 arta-

Berat Albayrak

rak 105,2, hizmet sektörü güven endeksi yüzde 5,7 yükselerek 70,5, perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 0,2 artışla 94,9 olurken, inşaat sektörü güven endeksi ise yüzde 2,3 azalarak 85 değerine geriledi. Tüketici güven endeksi, ağustosta

yüzde 2,2 azalarak 59,6 değerine düştü.

'DURMAK YOK, YOLA DEVAM'

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, ağustos ayı ekonomik güven endeksi verilerini sosyal medya üzerinden yaptığı paylaşım ile değerlendirdi.

Albayrak, "Battık, bittik" lobisi yine üzülecek. Ekonomik Güven Endeksi temmuz ayında 82,2 iken, ağustos ayında yüzde 4,4 oranında artarak 85,9 oldu. Durmak yok. Yola devam» mesajını paylaştı.

TEPİRİNLİK, YERİNİ 'GÜVENE' BIRAKIYOR

Salgın dolayısıyla ekonomide yaşanan tedirginlik nisanda ekonomik güven endeksinin 51,3'e kadar gerilemesine yol açtı. Ekonomi yönetimi tarafından alınan önlemler ve sağlanan desteklerin etkisiyle hızlı bir toparlanma sürecine giren endeks, üst üste 4'üncü ayda yükselerek ağustosta 85,9'a çıktı. Endeks ocakta 97,1, şubatta 97,5, martta 91,8, nisanda 51,3, mayısta 61,7, haziranda 73,5, temmuzda 82,2 seviyesindeydi.

GÜÇLÜ TOPARLANMA HIZLA SÜRÜYOR

ÖTE yandan temmuz ayında açıklanan göstergeler de ekonomideki dipten dönüşü ve "V" şeklindeki toparlanmayı gözler önüne serdi. Toparlanmanın ilk sinyalleri, **Istanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nde (PMI) görüldü. Nisan ayında 33,4'e kadar gerileyen endeks haziranda 53,9'a ulaştı. Endeks temmuzda 56,9'a çıkarak Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Ekonomideki toparlanma ihracat rakamlarına da yansdı. İhracat haziranda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,7 artarak 13 milyar 462 milyon dolar, ithalat yüzde 8,3 artışla 16 milyar 308 milyon dolar olarak gerçekleşti. Nisan ayında ihracat yine geçen yılın aynı ayına göre yüzde 41,4 azalarak 8 milyar 990 milyon dolar, ithalat yüzde 25 düşüşle 13 milyar 553 milyon dolar olmuştu. Ekonomi yönetimin attığı adımlar sanayide çarkların tekrar dönmelerini sağladı. Salgının etkisiyle nisanda yüzde 30,2'lik düşüş gösteren sanayi üretim endeksi, mayıs ve haziranda yüzde 17'nin üzerinde aylık yükseliş kaydetti.

KOVID-19 TEDİRGİNLİĞİ YERİNİ GÜVENE BIRAKIYOR

Kovid-19 salgınının etkisiyle ekonomi çevrelerinde oluşan tedirginlik, alınan önlemler ve sağlanan desteklerle yerini güvene bırakıyor. Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ekonomi faaliyetlerde ve sosyal hayatta olumsuzlukları beraberinde getirdi. Salgın sürecinde alınan önlem ve kısıtlamalar ekonomik verilere yansdı.

EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ ARTTI

salgın dolayısıyla ekonomide yaşanan tedirginlik nisanda ekonomik güven endeksinin 51,3’e kadar gerilemesine yol açtı. Ekonomi yönetimi tarafından alınan önlemler ve sağlanan desteklerin etkisiyle hızlı bir toparlanma sürecine giren endeks, üst üste 4’üncü ayda yükselerek ağustosta 85,9’a çıktı.

Endeks ocakta 97,1, şubatta 97,5, martta 91,8, nisanda 51,3, mayısta 61,7, haziranda 73,5, temmuzda 82,2 seviyesindeydi.

DİĞER EKONOMİK VERİLERDE DE TOPARLANMA GÖRÜLDÜ

Öte yandan temmuz ayında açıklanan göstergeler de ekonomideki dipten dönüşü ve “V” şeklindeki toparlanmayı gözler önüne serdi. Toparlanmanın ilk sinyalleri, **İstanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi’nde (PMI) görüldü. Nisan ayında 33,4’e kadar gerileyen endeks haziranda 53,9’a ulaştı. Endeks temmuzda 56,9’a çıkarak Şubat 2011’den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı.

Ekonomideki toparlanma ihracat rakamlarına da yansdı. İhracat

haziranda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,7 artarak 13 milyar 462 milyon dolar, ithalat yüzde 8,3 artışla 16 milyar 308 milyon dolar olarak gerçekleşti. Nisan ayında ihracat yine geçen yılın aynı ayına göre yüzde 41,4 azalarak 8 milyar 990 milyon dolar, ithalat yüzde 25 düşüşle 13 milyar 553 milyon dolar olmuştu.

Ekonomi yönetimin attığı adımlar sanayide çarkların tekrar dönmesini sağladı. Salgının etkisiyle nisanda yüzde 30,2’lik düşüş gösteren sanayi üretim endeksi, mayıs ve haziranda yüzde 17’nin üzerinde aylık yükseliş kaydetti. Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi de nisandaki sert düşüşün ardından mayıs ve haziranda toparlandı. Endeks, nisanda yüzde 25,4 gerilemişti.

“DİPTEN DÖNÜŞÜN BAŞLADIĞINI SÖYLEYEBİLİRİZ”

Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. İsmet Demirkol,, ekonomik güven endeksinde görülen artışın imalat, hizmet ve perakende sektöründeki toparlanmadan kaynaklandığını söyledi. Haziranda normalleşme sürecinin başlamasıyla imalat sanayisinde görülen yükselişlerin sanayi üretimini artırdığını ifade eden Demirkol, şunları kaydetti: “Hizmet ve perakende sektöründeki istihdam artışları büyümeye olumlu katkı yapacak. Muhtemelen 3’üncü ve 4’üncü çeyrek büyüme rakamlarının yüksek gelmesiyle ekonomik güven endeksindeki çıkış devam edecek. Tarım ve teknoloji sektörünün imalat tarafındaki toparlanma ve büyümeyle Türkiye’de artık dipten dönüşün başladığını söyleyebiliriz.” (AA)

KOVID-19 TEDİRGİNLİĞİ YERİNİ GÜVENE BIRAKIYOR

Kovid-19 salgınının etkisiyle ekonomi çevrelerinde oluşan tedirginlik, alınan önlemler ve sağlanan desteklerle yerini güvene bırakıyor. Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ekonomi faaliyetlerde ve sosyal hayatta olumsuzlukları beraberinde getirdi.
SAYFA 4’TE

Kovid-19 'tedirginliği' yerini 'güvene' bırakıyor

ANKARA (AA)- Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekonomi faaliyetlerde ve sosyal hayatta olumsuzlukları beraberinde getirdi. Salgın sürecinde alınan önlem ve kısıtlamalar ekonomik verilere yansdı. AA muhabirinin derlediği bilgiye göre, salgın dolayısıyla ekonomide yaşanan tedirginlik nisanda ekonomik güven endeksinin 51,3'e kadar gerilemesine yol açtı. Ekonomi yönetimi tarafından alınan önlemler ve sağlanan desteklerin etkisiyle hızlı bir toparlanma sürecine giren endeks, üst üste 4'üncü ayda yükselerek ağustosta 85,9'a çıktı. Endeks ocakta 97,1, şubatta 97,5, martta

91,8, nisanda 51,3, mayısta 61,7, haziranda 73,5, temmuzda 82,2 seviyesindeydi.

DİĞER EKONOMİK VERİLERDE DE TOPARLANMA GÖRÜLDÜ

Öte yandan temmuz ayında açıklanan göstergeler de ekonomideki dipden dönüşü ve "V" şeklindeki toparlanmayı gözler önüne serdi. Toparlanmanın ilk sinyalleri, **Istanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nde (PMI) görüldü. Nisan ayında 33,4'e kadar gerileyen endeks haziranda 53,9'a ulaştı. Endeks temmuzda 56,9'a çıkarak Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı.

Ekonomideki toparlanma ihracat rakamlarına da yansdı. İhracat haziranda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,7 artarak 13 milyar 462 milyon dolar, ithalat yüzde 8,3 artışla 16 milyar 308 milyon dolar olarak gerçekleşti. Nisan ayında ihracat yine geçen yılın aynı ayına göre yüzde 41,4 azalarak 8 milyar 990 milyon dolar, ithalat yüzde 25 düşüşle 13 milyar 553 milyon dolar olmuştu.

Ekonomi yönetimin attığı adımlar sanayide çarkların tekrar dönmesini sağladı. Salgının etkisiyle nisanda yüzde 30,2'lik düşüş gösteren sanayi üretim endeksi, mayıs ve haziranda yüzde 17'nin üzerinde aylık yükseliş kaydetti.